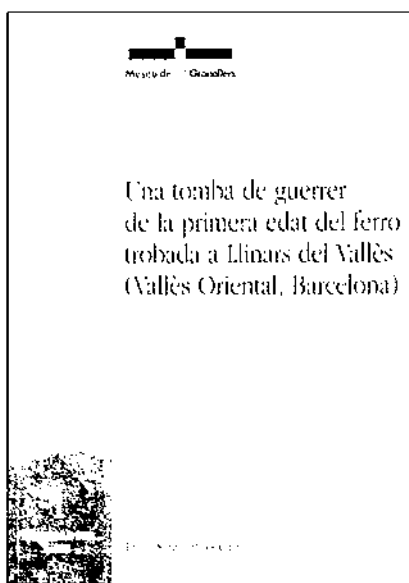

lector que no té cap interès específic en el poble de Castelleir. En aquest sentit, el subtítol «Origen i evolució d'un poble de la Catalunya Vella» no és gratuït, i el llibre és un testimoni valuós del que és la història local ben entesa, no localista, que Jaume Dantí sempre ha reivindicat.

Jordi Planas i Maresma

UNA TOMBA DE GUERRER DE LA PRIMERA EDAT DEL FERRO TROBADA A LLINARS DEL VALLES (VALLÈS ORIENTAL, BARCELONA).

Enric Sanmartí-Grego

Treballs del MDG, 1. Granollers, 1993

Amb aquesta publicació, el MDG inicia l'edició de monografies de ciències humanes dins la col·lecció **Treballs del MDG**. Aquesta iniciativa esdevé prou important en la mesura que significa efectuar un pas més endavant en relació a la publicació de la revista *Lauro*. Aquestes monografies permetran tractar més abastament i de forma profunda aquells temes que per la pròpia naturalesa de la revista no poden ésser publicats.

Aquest primer volum de les monografies tracta sobre la troballa d'un conjunt funerari localitzat en el municipi de Llinars. El treball intensiu de recerca efectuat a la comarca per Josep Estrada, Pere Font i Emili Ramon, va permetre la recuperació d'aquestes restes, conegudes tradicionalment amb el nom de *Guerrer Celta*. Malgrat tractar-se d'un conjunt material fora de context arqueològic, la seva peculiaritat, dins els límits de la nostra comarca i també de

Catalunya, va suscitar l'interès de diversos membres del l'Àrea d'Arqueologia del Museu, així com d'altres investigadors, com el mateix E. Sanmartí-Grego, autor de la present monografia.

El llibre, de format reduït i no massa extens, apareix estructurat en diversos apartats: comença en una explicació sobre les causes de la troballa, la configuració del territori, els seus recursos i el ritual funerari. Tot seguit inicia la descripció dels elements arqueològics: ceràmiques, objectes metàl·lics i armes. Aquesta és la part més àmplia de la publicació. L'associació dels diversos ítems permet a l'autor establir la cronologia i l'horitzó cultural del jaciment així com emetre una breu conclusió.

Sanmartí ja assenyala, de bell antuvi (p.18), les limitacions amb les que es troba per poder efectuar *observacions fines* en relació a la tomba i el ritual funerari. Cal recordar que es tracta d'una excavació antiga, que s'efectuà sense les condicions necessàries. La naturalesa de la troballa esdevé en una limitació prou important com per poder efectuar explicacions rigoroses sobre les causes de l'enterrament, el ritual funerari, sobre la societat d'aleshores etc. Es en aquest sentit que cal entendre les diverses hipòtesis que planteja Sanmartí.

Aquest conjunt de circumstàncies, força l'autor a basar el seu treball en la descripció formal de les dades i en la recerca de paral·lels que el permetin dotar el registre arqueològic d'una dimensió espai-temporal. L'objectiu final, obviament, és situar i contextualitzar el conjunt arqueològic dins un marc històric més àmpli.

Tot aquest procés, de caràcter inductiu i descriptiu, permet a l'autor obtenir diverses conclusions: *Aquesta tomba, doncs, es troba situada en unes coordenades cronològiques tals, que la seva existència, a mode de díptic, se situa de tal manera que ens atansa a les realitats de dos móns contraposats, un que enfonsa les seves arrels en l'humus fosc de la prehistòria i un altre de nou que ben aviat se situarà, gràcies als estímuls foranis que ja estan actuant al sí dels territoris de l'est peninsular, dins l'òrbita de la mediterrània clàssica* (p. 55). Una altra conclusió interessant és la referida a la cronologia del jaciment. Les dades cronològiques relatives obtingudes a partir de l'estudi analític de les restes permeten a Sanmartí, *d'una forma objectiva*, situar-les al principi del segle VI aC, en la fase terminal de la primera edat del ferro preibèric.

En l'apartat 9 **Esbós de caracterització de la societat de l'època** Sanmartí intenta aproximar-se a la realitat històrica de l'època, si bé ho fa de forma genèrica i prudent, tal com assenyala prèviament. Destaca que la presència d'armes al sí de les poblacions estava relacionada amb els canvis en l'estructura econòmica i social, on un petit sector del grup s'apropia dels excedents i esdevé hegemònic.

Es interessant destacar l'estudi antropològic efectuat per D. Campillo i Valero, el qual ha identificat nombrosos fragments ossis humans així com també les restes de banya de cérvol, que, segons el propi autor, *degueren formar part d'un animal sacrificat amb motiu del banquet funerari*.

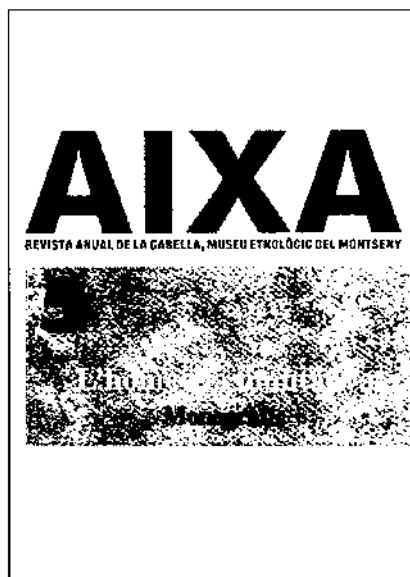
Les característiques que presenten les escasses restes òssies humanes, producte de la seva incineració, són atribuïdes per D. Campillo a un individu de sexe femení o a un adolescent, *per bé, assenyala (57), que el criteri de les armes a l'interior de la tomba és definitiu per situar-lo dins del sexe masculí*.

Sens dubte la publicació de treballs d'investigació o d'estudi com aquest són interessants perquè ens permet una major aproximació al passat de la nostra comarca, al mateix temps que ens dona a conèixer el fons patrimonial del Museu de Granollers.

Lluís Vila

massís del Montseny al llarg de la prehistòria, és a dir, des del final del Plistocè (33.000 - 10.000 BP), quan l'*Homo sapiens sapiens* s'instal·la a Europa, coincidint amb la darrera fase de la glaciació del Würm, fins a la primera meitat del primer mileni, època de la qual s'han trobat nombrosos jaciments a l'àrea d'estudi. En el segon estudi, Françoise Breton, professora de geografia de la UAB, explica com s'estructurava el territori al voltant del mas i tota la política de parentiu que s'estableix per tal de dominar-lo, en el cas concret del massís del Montseny. Aquest treball és el fruit de 5 anys d'estudi dels masos del Montseny, objecte de la tesi doctoral d'aquesta autora. La darrera conferència, a càrrec de M. del Tura de Bolòs, catedràtica de geografia física de la Universitat de Barcelona, se centra en la geografia física, des d'un punt de vista integral del paisatge, com a base per a interpretar el paisatge de la muntanya mitjana catalana, amb la Garrotxa com a exemple.

Èlia Montagud

**AIXA Revista anual de la Gabella
Museu Etnològic del Montseny**

Núm. 5. L'home i la muntanya. Monogràfic. 76 pàg.
Arbúcies, 1992

Aquest volum núm. 5 de l'AIXA inclou les conferències de les "Jornades sobre l'home i la muntanya" celebrades el novembre de l'any 1991, al Museu Etnològic del Montseny.

Tres visions de sengles aspectes de la muntanya són tractats per especialistes en els temes.

M. Molist i X. Clot, professors universitaris de prehistòria, repassen el procés d'humanització del